

ความเท่าเทียมทางเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา*

GENDER EQUALITY IN RAPE OFFENCE

อักรินทร์ ธนทอธินัตร์

Akkarin Thanonathichaj

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Law, Thammasat University, Thailand

Corresponding author E-mail: Akkarin.thanonathichaj@gmail.com

บทคัดย่อ

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา เป็นฐานความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความน่าตำหนิ ไม่ว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหายจะเป็นเพศใด ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราจึงควรเป็นฐานความผิดที่ใช้บังคับทั่วไป ไม่ใช่บังคับแก่กลุ่มบุคคลเพศใดเพศหนึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดก็ดี ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562 กลับยกเลิกคำนิยามของการกระทำชำเรา ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 276 วรรคสอง (เดิม) และนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา 1(18) อันเป็นบทนิยามแห่งบทบัญญัติทั่วไป โดยกำหนดให้การกระทำชำเรามิได้หมายถึงการ “บังคับให้ล่วงล้ำ” อีกต่อไป โดยการตัดคำว่า “กระทำกับ” ออกไปและเปลี่ยนเป็นการใช้คำว่า “ล่วงล้ำ” และตัดข้อความว่า “หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น” ออกไปโดยมิได้กล่าวถึงอวัยวะเพศเทียมตามกฎหมายไว้แต่อย่างใด ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราจึงกลายเป็นฐานความผิดที่ผู้กระทำความผิดเป็นได้แต่เพียงชาย โดยมีองค์ประกอบของชายโดยกำเนิดเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและมีช่องคลอดของหญิงโดยกำเนิดเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุที่ถูกกระทำความผิด

จากการศึกษาเชิงเอกสาร โดยการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์กฎหมายอาญาในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอังกฤษและเวลส์ ประเทศอินเดีย ประเทศสวีเดน และประเทศแคนาดา ตลอดจนศึกษาหลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมายอาญา หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความเสมอภาคทางเพศ และหลักการกำหนดข้อฐานความผิดอย่างยุติธรรม ผลการศึกษาพบว่า ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราควรได้รับการแก้ไขโดย

* Received 13 November 2023; Revised 30 November 2023; Accepted 18 December 2023

กำหนดให้การกระทำชำเรา หมายความว่ารวมถึง “การบังคับให้ล่วงล้ำ” และกำหนดคำนิยามศัพท์ของคำว่า “อวัยวะเพศ” ขึ้น ให้อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกกระทำ หมายความว่า “อวัยวะเพศเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์” โดยการตราไว้เป็นบทนิยามศัพท์แห่งบทบัญญัติทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญา

คำสำคัญ: ความเท่าเทียมทางเพศ, กระทำชำเรา, ล่วงล้ำ, บังคับให้ล่วงล้ำ, อวัยวะเพศ

Abstract

The offense of rape is an offense that causes harm and culpability, irrespective of the gender of the perpetrator or the victim. Therefore, rape is intended to be a universally applicable offense, not restricted to a particular group of individuals based on their gender. However, the rape offense was modified by the Penal Code Amendment Act (No. 27) B.E. 2562 (2019). This amendment eliminated the previous definition of sexual intercourse found in Section 276, paragraph two (formerly), and relocated it to Section 1(18), which is the section containing definitions of terms used in the general provisions. The revised definition of sexual intercourse, as per the law, no longer includes the term "Force to penetrate." Instead, it substitutes the phrase from “Act with” to "Penetrate" and omits the part regarding "or using any object to act with the genitals or anus of another person" without providing any reference to artificial genitals under the law. Consequently, the offense of rape has been transformed into an offense where only individuals who possess male biological attributes can be considered perpetrators, utilizing male genitalia for the act and female birth genitalia as the target of the offense.

Based on a documentary research examining the principles of criminal law pertaining to rape offenses in England and Wales, India, Sweden, and Canada, as well as an examination of the principles encompassing Nullum crimen sine lege certa, the preservation of Human Dignity, Gender Equality, and the principle of Fair Labelling, the findings of this study suggest that the existing offense of rape should be further amended by encompass the inclusion of the term "Force

to penetrate" within the legal definition of sexual intercourse and provide a precise definition of the term "genitals" as the subject and the object of the act to includes "Artificial genitals that have undergone gender reassignment surgery using medical technology" by enacting the definition of general provisions in the Penal Code.

Keywords: Gender Equality, Rape, Penetrate, Force to Penetrate, Genitals

บทนำ

เมื่อความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562 โดยการยกเลิกคำนิยามศัพท์ของการกระทำชำเรา ซึ่งมาตรา 276 วรรคสอง (เดิม) บัญญัติไว้ว่า “การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น” โดยการตัดคำว่า “กระทำกับ” ออกและเปลี่ยนเป็นคำว่า “ล่วงล้ำ” แทน รวมทั้งตัดข้อความว่า “หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น” และนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา 1(18) อันเป็นบทนิยามศัพท์แห่งบทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติว่า “กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น โดยมีได้ให้ความหมายและมีได้กล่าวถึงอวัยวะเพศเทียมตามกฎหมายไว้แต่อย่างใด คำนิยามศัพท์ของการกระทำชำเราตามกฎหมาย จึงมิได้หมายความรวมถึงการ “บังคับให้ล่วงล้ำ” อีกต่อไปเหมือนก่อนการแก้ไข ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยฉบับปัจจุบัน จึงกลายเป็นฐานความผิดที่ผู้กระทำความผิดเป็นได้แต่เพียงชายโดยมีองค์ชาติของชายโดยกำเนิดเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและมีช่องคลอดของหญิงโดยกำเนิดเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุที่ถูกกระทำความผิดเท่านั้น ด้วยเหตุดังกล่าวความเท่าเทียมทางเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศไทย จึงมีประเด็นปัญหากรณีการกระทำชำเราโดยหญิง และอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกกระทำความผิดตามกฎหมาย

ในเรื่องการกระทำชำเราโดยหญิงตามกฎหมายนั้น แม้จะมีคำพิพากษาฎีกาประชุมใหญ่ที่ 7469/2562 ได้ขยายความหมายของคำว่า “ล่วงล้ำ” ให้หมายความรวมถึง “การล่วงล้ำแบบสวม

ใส่ (Passive Penetration)” โดยศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า การที่จำเลยใช้มือจับอวัยวะเพศของผู้เสียหายรุนแรงแล้วใช้ปากของจำเลยดูดและอมอวัยวะเพศของผู้เสียหาย โดยไม่ได้ใช้อวัยวะเพศของจำเลยล้วงล้าอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้เสียหายนั้น แม้การกระทำของจำเลยจะไม่ได้เข้าไปในอวัยวะเพศของผู้เสียหายก็ตาม แต่ก็เป็นการกระทำที่ไม่สมควรทางเพศอันเป็นการล่วงเกินผู้เสียหายแล้ว จึงเป็นการล่วงล้าอวัยวะเพศของผู้เสียหาย อันเป็นความผิดฐานกระทำความผิดฐานล่วงเกินผู้เสียหายไม่เกินสิบสามปีโดยการล่วงล้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 วรรคห้า และมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 216/2564 วินิจฉัยตามแนวทางเดียวกันว่า จำเลยขึ้นไปครอบงำตัวผู้ร้องแล้วเอาอวัยวะเพศของผู้ร้องสอดใส่เข้าไปในทวารหนักของจำเลย จากนั้นจำเลยขยับตัวขึ้นลงหลายครั้งจนสำเร็จความใคร่โดยไม่ได้ใช้อวัยวะเพศของจำเลยล้วงล้าอวัยวะเพศทวารหนักหรือช่องปากของผู้ร้อง ดังนี้ การกระทำของจำเลยไม่เป็นการกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคหนึ่ง (เดิม) อีกต่อไป แต่เป็นการกระทำที่ไม่สมควรทางเพศอันเป็นการล่วงล้าอวัยวะเพศของผู้ร้องเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 วรรคสี่ (ที่แก้ไขใหม่) ก็ตาม แต่เมื่อการตีความโดยขยายความ (Extensive interpretation) โดยหลักนั้น จำต้องตีความโดยขยายความหมายของถ้อยคำให้ละเอียดหรือกว้างออกไป (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2551) โดยไม่ขัดต่อถ้อยคำที่ปรากฏและอยู่ภายใต้กรอบแห่งเจตนารมณ์ของตัวบทกฎหมาย (อนิชา ชีวิตโสภณ, 2566) ซึ่งจำเลยทั้งสองคดีดังกล่าว ก็ล้วนแล้วแต่เป็นชายทั้งสิ้น การนำแนววินิจฉัยของศาลฎีกาทั้งสองคดีดังกล่าวมาเป็นแนวบรรทัดฐานในการพิจารณาการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของหญิงในประเทศไทยในปัจจุบัน จึงยังไม่มีความเหมาะสมมากนัก เพราะหากยังคงนำการตีความดังกล่าวนี้มาบังคับใช้แล้ว การใช้อวัยวะเพศหญิงสวมใส่อวัยวะเพศชาย ก็ย่อมกลายเป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราด้วยวิธีการล้วงล้าแบบสวมใส่ (Passive Penetration) ไปโดยปริยาย แต่การใช้อวัยวะเพศหญิงจรดช่องปากของผู้อื่นนั้น กลับไม่อาจถือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการล้วงล้าแบบสวมใส่ (Passive Penetration) ได้แต่อย่างใด การกำหนดให้อวัยวะเพศชายสามารถกระทำชำเราได้หลายรูปแบบ แต่อวัยวะเพศหญิงสามารถกระทำชำเราได้เพียงรูปแบบเดียวนั้น ย่อมเป็นการบังคับใช้ฐานความผิดอาญาในลักษณะที่ขัดแย้งกันในตัวเอง อันเป็นการบังคับใช้ฐานความผิดอาญาที่มีลักษณะแปลกประหลาดเป็นอย่างมาก ซึ่งมีสิ่งที่ไม่กฎหมายอาญาควรจะเป็น

ในส่วนของอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกระทำความผิดตามกฎหมายนั้น สิทธิในทางกฎหมายของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ในปัจจุบัน ไม่ได้ให้ความคุ้มครองไว้แต่อย่างใด อันจะเห็นได้จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 157/2524 ซึ่งศาลฎีกา

ได้วินิจฉัยว่า เพศของบุคคลธรรมดา นั้น กฎหมายรับรองและถือเอาตามเพศที่ถือกำเนิดมา และคำว่า “หญิง” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานหมายความว่าคนที่ยังไม่แต่งงาน ผู้ร้องถือกำเนิดมาเป็นชาย ถึงหากจะมีเสรีภาพในร่างกายโดยรับการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศเป็นอวัยวะเพศของหญิงแล้วก็ตาม แต่ผู้ร้องก็รับอยู่ว่าไม่สามารถมีบุตรได้ฉะนั้น โดยธรรมชาติและตามที่กฎหมายรับรองผู้ร้องยังคงเป็นเพศชายอยู่ และไม่มีกฎหมายรับรองให้สิทธิผู้ร้องขอเปลี่ยนแปลงเพศที่ถือกำเนิดมาได้ ทั้งมิใช่กรณีที่ผู้ร้องจะต้องใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมาย และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 20/2564 ที่ได้วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448 ที่กำหนดให้ชายและหญิงเท่านั้นสามารถจดทะเบียนสมรสได้ ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อคำพิพากษาและคำวินิจฉัยของศาลในสองคดีดังกล่าว เป็นเพียงการวินิจฉัยเรื่องสิทธิในการเปลี่ยนแปลงสถานะทางเพศอันเป็นคดีว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเท่านั้น การปฏิเสธการรับรองสิทธิตามธรรมชาติของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) นี้ จึงทำให้เหตุผลในการจำกัดการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอาญา มิให้ถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างการถูกข่มขืนกระทำชำเราแต่อย่างใด ทั้งคำพิพากษาและคำวินิจฉัยดังกล่าว ก็ทำให้การตีความคำว่าอวัยวะเพศตามกฎหมาย (รณกรณ์ บุญมี, 2565) เมื่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ที่ผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศสามารถเป็นได้ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำชำเรา (คณพล จันทร์หอม, 2565) การพิจารณาถึงอวัยวะเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราโดยหลัก จึงต้องครอบคลุมไปถึงอวัยวะเพศเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ด้วยเช่นกัน การกำหนดให้ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายที่เป็นชายและหญิงตลอดจนผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันเมื่ออยู่ภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับฉบับเดียวกัน ด้วยวิธีการจำกัดให้อวัยวะเพศชายโดยกำเนิดเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำโดยมีอวัยวะเพศหญิงโดยกำเนิดเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุที่ถูกกระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว นั้น ย่อมขัดกับหลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และหลักความเสมอภาคทางเพศ ซึ่งถูกบัญญัติและรับรองไว้ทั้งในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (United Nations, 2021) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายของประเทศอังกฤษและเวลส์

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอังกฤษและเวลส์ในปัจจุบัน ถูกบัญญัติและรับรองไว้ในมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศ (Sexual Offences Act 2003) อันเป็นกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเพศฉบับล่าสุดของประเทศอังกฤษและเวลส์

โดยกำหนดให้การกระทำอันจะถือว่าเป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา จะต้องเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการ “ล่วงล้ำ” ช่องคลอด ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่นโดยการใช้องคชาติของชายเท่านั้น (นงศิรณารถ กุศลวงษ์, 2557) อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอังกฤษและเวลส์โดยหลัก จึงเป็นได้แต่เพียงอวัยวะเพศชายโดยมีอวัยวะเพศหญิงเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุที่ถูกกระทำความผิด เช่นเดียวกันกับกรณีของประเทศไทย การข่มขืนกระทำชำเราโดยหญิงโดยการใช้ช่องคลอดของหญิงในฐานะวัตถุแห่งการกระทำความผิด จึงไม่เป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมาย และเป็นได้แต่เพียงความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) หรือทำให้ผู้อื่นประกอบกิจกรรมทางเพศโดยไม่ได้รับความยินยอม (Causing another person to perform a sexual act without consent) เท่านั้น (นงศิรณารถ กุศลวงษ์, 2557)

อย่างไรก็ดี คำว่า “อวัยวะเพศ” ตามพระราชบัญญัติความผิดทางเพศ (Sexual Offences Act 2003) มาตรา 79 (3) ของประเทศอังกฤษและเวลส์นั้น หาได้จำกัดเพียงอวัยวะเพศชายและอวัยวะเพศหญิงโดยกำเนิดเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงอวัยวะเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) อีกด้วย ดังนั้นอวัยวะเพศชายเทียมของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ที่ได้รับการผ่าตัดแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย (Female-to-Male Sex Reassignment Surgery หรือ FTM) โดยหลัก จึงสามารถเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศอังกฤษและเวลส์ได้เช่นกัน แต่ในส่วนของอวัยวะเพศหญิงเทียมนั้น เมื่อการข่มขืนกระทำชำเราโดยหญิงไม่อาจเป็นความผิดได้ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษและเวลส์ การข่มขืนกระทำชำเราโดยอวัยวะเพศหญิงเทียมของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ที่ได้รับการผ่าตัดแปลงเพศจากชายเป็นหญิง (Male-to-Female Sex Reassignment Surgery หรือ MTF) โดยหลัก จึงไม่อาจเป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราได้ตามกฎหมายเช่นกัน และเป็นได้แต่เพียงอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุที่ถูกกระทำความผิด เช่นเดียวกันกับกรณีของอวัยวะเพศหญิงโดยกำเนิดเท่านั้น (นงศิรณารถ กุศลวงษ์, 2557) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอังกฤษและเวลส์ จึงเป็นฐานความผิดที่บังคับใช้สองมาตรฐานแก่ผู้กระทำความผิดโดยขึ้นอยู่กับว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะเป็นเพศใด (McKeever, N., 2019) อันเป็นการกำหนดชื่อฐานความผิดอย่างไม่ยุติธรรม (Unfair Labelling) ให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นชายเท่านั้นที่จะถูกตีตราว่าเป็นผู้กระทำความผิดฐาน

ข่มขืนกระทำชำเรา ในขณะที่การข่มขืนกระทำชำเราโดยหญิงตามกฎหมายนั้น เป็นความผิดฐานอื่น (Chalmers, J. & Leverick, F., 2008)

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายของประเทศอินเดีย

การข่มขืนกระทำชำเราในประเทศอินเดียนั้น เป็นอาชญากรรมทางเพศที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องเป็นชายและผู้ถูกกระทำความผิดต้องเป็นหญิง เพราะคำจำกัดความของการข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 375 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของประเทศอินเดีย ได้กำหนดให้การประกอบกิจกรรมทางเพศโดยชายต่อหญิงเท่านั้นที่จะเป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา การข่มขืนกระทำชำเราชายโดยผู้กระทำความผิดที่เป็นชายหรือหญิงในประเทศอินเดียโดยหลัก จึงมิใช่ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมาย (Biswakarma, S., 2020) และเป็นได้แต่เพียงความผิดฐานร่วมประเวณีอย่างผิดธรรมชาติ (Unnatural Offences) เท่านั้น (Safvi, S., 2018) ปัญหาในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอินเดียโดยหลัก จึงเป็นการกำหนดชื่อฐานความผิดด้วยวิธีการจำแนกเพศกำเนิดของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความผิดเป็นสำคัญ อันเป็นการกำหนดชื่อฐานความผิดอย่างไม่ยุติธรรม (Unfair Labelling) แก่ทั้งผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย (Chalmers, J. & Leverick, F., 2008) ให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นชายซึ่งกระทำความผิดต่อหญิงเท่านั้นที่จะถูกตีตราว่าเป็นผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ในขณะที่การข่มขืนกระทำชำเราชายโดยชายหรือหญิงเป็นความผิดฐานอื่น (Sengar, S., 2021) โดยผู้กระทำจะถูกตีตราว่าเป็นเพียงผู้กระทำความผิดฐานที่มีความเป็นอันตรายร้ายแรงน้อยกว่าการข่มขืนกระทำชำเราเท่านั้น (Biswakarma, S., 2020)

อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอินเดียโดยหลัก จึงเป็นได้แต่เพียงองคชาติของชายโดยมีช่องคลอดของหญิงเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุที่ถูกกระทำความผิดเท่านั้น แม้การล่วงละเมิดทางเพศผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิบุคคลข้ามเพศ มาตรา 18 (ค) ของประเทศอินเดีย จะมีความผิดอาญาซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน แต่อาจขยายถึงสองปี และระวางโทษปรับ ก็ตาม แต่เมื่อประมวลกฎหมายอาญาของประเทศอินเดีย มิได้กำหนดให้อวัยวะเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหมายความรวมถึงอวัยวะเพศเทียม ประกอบกับการที่การข่มขืนกระทำชำเราบุคคลข้ามเพศนั้น เป็นได้แต่เพียงความผิดฐานร่วมประเวณีอย่างผิด

ธรรมชาติ (Unnatural Offences) เท่านั้น (Vipra, J., 2013) อวัยวะเพศชายและอวัยวะเพศหญิงเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ จึงไม่อาจเป็นอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและถูกกระทำในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอินเดียได้ดังเช่นอวัยวะเพศชายและหญิงที่ติดตัวมาแต่กำเนิด การข่มขืนกระทำชำเราโดยการใช้อวัยวะเพศตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศอินเดีย จึงเป็นได้แต่เพียงการใช้องคชาติของชายแต่กำเนิดกระทำต่อช่องคลอดของหญิงแต่กำเนิดเท่านั้น

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายของประเทศสวีเดน

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศสวีเดนนั้น ได้ถูกกำหนดฐานความผิดขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2561 (Batha, E., 2020) จากการพิจารณาถึงการร่วมประเวณีหรือประกอบกิจกรรมทางเพศโดยประทุษร้ายหรือบังคับขู่เข็ญ เป็นการพิจารณาถึงการให้ความยินยอมในการร่วมประเวณีหรือประกอบกิจกรรมทางเพศเป็นสำคัญ โดยการกำหนดให้การข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมาย หมายความว่ารวมถึงการประกอบกิจกรรมทางเพศอื่นใด อันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกับการร่วมประเวณี (Andersson, U., 2021) เมื่อการประกอบกิจกรรมทางเพศอื่นใด อันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกับการร่วมประเวณี หมายถึงการใช้อวัยวะหรือวัตถุอื่นใด “ล้วงล้ำ” ช่องคลอด ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น ตลอดจนการแตะเนื้อต้องตัวอวัยวะเพศของผู้อื่นหรือการแตะเนื้อต้องตัวผู้อื่นชั่วระยะเวลาหนึ่งด้วยอวัยวะเพศของตน (Amnesty International, 2020) ผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสวีเดนโดยหลัก จึงสามารถเป็นได้ทั้งชายและหญิง ตลอดจนผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) การตีตราผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสวีเดน จึงเป็นการตีตราผู้กระทำความผิดตามลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิดโดยมิได้ปฏิบัติต่อสิ่งซึ่งมีสาระสำคัญที่เหมือนกันให้แตกต่างกัน อันเป็นแบบอย่างในการกำหนดชื่อฐานความผิดอย่างยุติธรรม (Fair Labelling) แก่ทั้งผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย (Chalmers, J. & Leverick, F., 2008)

แม้การตีความตามมาตรา 1 ลักษณะ 6 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสวีเดน จะให้ความหมายของคำว่า “ร่วมประเวณี” หมายถึงการใช้อองคชาติของชาย “ล้วงล้ำ” ช่องคลอดของหญิงเท่านั้น แต่เมื่อการประกอบกิจกรรมทางเพศอื่นใด อันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกับการร่วมประเวณี หมายความว่ารวมถึงการใช้อวัยวะหรือวัตถุ

อื่นใด “ล่วงล้ำ” ช่องคลอด ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น ตลอดจนถึงการแตะเนื้อต้องตัว อวัยวะเพศของผู้อื่นหรือการแตะเนื้อต้องตัวผู้อื่นชั่วระยะเวลาหนึ่งด้วยอวัยวะเพศของตน (Amnesty International, 2020) อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกกระทำ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศสวีเดนโดยหลัก จึงสามารถเป็นได้ทั้งอวัยวะเพศ ชายและอวัยวะเพศหญิง ตลอดจนถึงอวัยวะเพศเทียมของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ด้วยเช่นกัน เพราะเมื่อบุคคลใดได้เข้ารับกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศในประเทศสวีเดนแล้ว พระราชบัญญัติ การตัดสินใจเลือกเพศของประเทศสวีเดน ได้กำหนดให้ผู้เข้ารับกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศ ดังกล่าวได้รับเพศใหม่ตามกฎหมาย ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถกระทำการสมรสหรือแก้ไข เอกสารทางทะเบียนได้แล้ว บุคคลดังกล่าวยังจะได้รับการปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมทาง อาญาตามกฎหมายตามเพศสภาพใหม่ที่ได้รับอีกด้วย (วัชรินทร์ สังสีแก้ว, 2548) ดังนั้นไม่ว่า การร่วมประเวณีหรือการประกอบกิจกรรมทางเพศนั้น จะมีรูปแบบหรือลักษณะอย่างไร หาก ได้กระทำไปโดยปราศจากความยินยอมของผู้ถูกระทำแล้ว การกระทำดังกล่าวก็ล้วนแล้วแต่ เป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสวีเดนทั้งสิ้น

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายของประเทศแคนาดา

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศแคนาดานั้น แรกเริ่มเดิมทีได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศแคนาดา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2526 ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศแคนาดาก็ได้ถูกยกเลิกและถูกแทนที่ด้วยความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) โดยการอนุมัติร่างกฎหมายฉบับที่ C-127 ของรัฐสภา (Bisenthai, L., 1991) การพิจารณาถึงการข่มขืนกระทำชำเรา กล่าวคือการล่วงละเมิดทางเพศในประเทศแคนาดา จึงถูกปรับเปลี่ยนจากการพิจารณาถึงการล่วงล้ำช่องคลอดของหญิงอื่นซึ่งมิใช่ภริยาของตนโดยไม่ได้รับความยินยอมด้วยองคชาติของชาย (Somerville, M., & Gall, G., 2012) เป็นการพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงของพฤติกรรมในทางเพศอันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดความบริสุทธิ์ทางเพศของผู้เสียหายเป็นสำคัญ (Government of Canada, 2009) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราซึ่งถูกแทนที่ด้วยความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ของประเทศแคนาดา จึงกลายเป็นอาชญากรรมทางเพศ 3 ระดับที่ผู้กระทำความผิดสามารถเป็นบุคคลเพศใดก็ได้ไม่จำกัดเพียงเพศใดเพศหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง หรือแม้กระทั่งผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ก็ล้วนแล้วแต่สามารถ

เป็นผู้กระทำความผิดได้ทั้งสิ้น การกำหนดชื่อความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศแคนาดาในปัจจุบัน จึงเป็นการตีตราผู้กระทำความผิดด้วยวิธีการจำแนกลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิดตามระดับความร้ายแรงของฐานความผิดเป็นสำคัญ อันเป็นการกำหนดชื่อฐานความผิดอย่างยุติธรรม (Fair Labelling) แก่ทั้งผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย (Chalmers, J. & Leverick, F., 2008) ด้วยวิธีการก้าวข้ามการตีตราทางศีลธรรมซึ่งเชื่อมโยงกับคำว่า “ข่มขืนกระทำชำเรา” โดยการเน้นย้ำถึงระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดเป็นสำคัญ (Alphonso, C. & Farahbaksh, M., 2009)

เมื่อประมวลกฎหมายอาญาของประเทศแคนาดาในฉบับปัจจุบัน ไม่ได้ตราความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราไว้เป็นบทบัญญัติเฉพาะ (Amnesty International, 2020) ทั้งยังไม่ได้ให้คำจำกัดความของการล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ไว้เป็นการเฉพาะ นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 265 (1) ประกอบมาตรา 271 การล่วงละเมิดทางเพศตามกฎหมาย จึงหมายถึงการล่วงละเมิดความบริสุทธิ์ทางเพศของผู้เสียหายเป็นสำคัญ (Government of Canada, 2009) การล่วงละเมิดทางเพศ จึงเป็นการเหมารวมตั้งแต่การแตะเนื้อต้องตัวอนาจารไปจนถึงการร่วมประเวณีโดยไม่ได้รับความยินยอม โดยมีความร้ายแรงระดับที่ 2 เป็นการล่วงละเมิดทางเพศโดยใช้กำลังหรือมีอาวุธ และระดับที่ 3 เป็นกรณีที่มีการล่วงละเมิดทางเพศนั้น เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ ภัยพิการ เสียโฉม หรือเป็นอันตรายถึงชีวิต (Dale, A., 2021) ผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราในประเทศแคนาดาก่อนการแก้ไขยกเลิก จึงสามารถเป็นผู้กระทำความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ได้ตั้งแต่ระดับที่ 1 ถึง 3 ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำความผิด (Dale, A., 2021) ความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ของประเทศแคนาดา จึงเป็นฐานความผิดเกี่ยวกับเพศฐานเดียว ที่พิจารณาตั้งแต่การอนาจารทั่วไปจนถึงการร่วมประเวณีโดยไม่ได้รับความยินยอม ด้วยวิธีการแยกลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิดออกเป็น 3 ระดับ ตั้งแต่การล่วงละเมิดทางเพศในระดับทั่วไปจนถึงการล่วงละเมิดทางเพศอย่างร้ายแรง โดยมีได้จำแนกเพศของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความผิดให้เป็นฐานความผิดแยกต่างหาก ผู้กระทำความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศแคนาดาในปัจจุบัน จึงสามารถเป็นได้ทั้งชายและหญิง ตลอดจนถึงผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ได้ทั้งสิ้น (Amnesty International, 2020)

ความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศแคนาดาฉบับปัจจุบัน จึงเป็นฐานความผิดที่ให้ความสำคัญคุ้มครองทุกการกระทำ อันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดทางเพศผู้อื่นตั้งแต่การแตะเนื้อต้องตัวอนาจารทั่วไปจนถึงการร่วมประเวณีโดยไม่ได้รับความยินยอม (Dale, A., 2021) โดยกำหนดให้การข่มขืนกระทำชำเราเป็นพฤติกรรมในทางเพศ อันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดความบริสุทธิ์ทางเพศของผู้เสียหายในระดับสูงสุด (Government of Canada, 2009) ซึ่งตั้งอยู่บนหลักความเสมอภาคทางเพศที่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายสามารถเป็นบุคคลเพศใดก็ได้ (Randall, M., 2011) อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกระทำในความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ตามกฎหมายของประเทศแคนาดาโดยหลัก จึงสามารถเป็นได้ทั้งอวัยวะเพศชายและอวัยวะเพศหญิง ตลอดจนถึงอวัยวะเทียมของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดนั้นเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ตามกฎหมาย

สรุป

เมื่อความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรานั้น แท้จริงแล้วเป็นฐานความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความน่าตำหนิในลักษณะอย่างเดียวกัน ไม่ว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหายนั้นจะเป็นเพศใด ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายโดยหลัก จึงต้องเป็นฐานความผิดที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายที่จะใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่กลุ่มบุคคลเพศใดเพศหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง และในทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามหลักการกำหนดชื่อฐานความผิดอย่างยุติธรรม (Fair Labelling) ให้ผู้กระทำความผิดและสังคมทั่วไปสามารถตระหนักได้ถึงลักษณะแห่งการกระทำความผิดซึ่งแปรผันตามชื่อฐานความผิด ระดับความเป็นอันตรายร้ายแรง และผลที่ตามมาจากการกระทำความผิด (Chalmers, J. & Leverick, F., 2008) ด้วยวิธีการตีตราผู้กระทำความผิดโดยพิจารณาจากลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิดเป็นสำคัญ การกำหนดให้ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศไทยเป็นฐานความผิดที่ผู้กระทำเป็นได้แต่เพียงชายอย่างในปัจจุบัน จึงเป็นการกำหนดฐานความผิดอาญาที่ไม่เหมาะสมแก่ทั้งผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย ซึ่งนอกจากจะขัดต่อหลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งถูกบัญญัติและรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในส่วนของสิทธิในความเสมอภาคแล้ว ยังเป็นการกำหนดให้ชายเท่านั้นที่จะเป็นผู้กระทำความผิดหรือตัวละครหลักแห่งคดี โดยมีได้มองว่าการข่มขืนกระทำชำเราโดยหญิง

ด้วยช่องคลอดของหญิงหรือโดยอวัยวะเพศเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) นั้น ต่างก็เป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกายในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายซึ่งมีความร้ายแรงและเป็นอันตรายต่อสังคมในระดับเดียวกัน คำนิยามศัพท์ของการกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(18) ของประเทศไทยฉบับปัจจุบัน จึงสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้การกระทำชำเราตามกฎหมาย หมายความว่ารวมถึง “การบังคับให้ล่วงล้ำ” เช่นเดียวกับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศสวีเดน และความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ของประเทศแคนาดา

อย่างไรก็ดี การแก้ไขคำนิยามศัพท์ของการกระทำชำเราตามกฎหมาย ให้หมายความว่ารวมถึงการ “บังคับให้ล่วงล้ำ” แต่เพียงอย่างเดียว โดยมิได้ให้ความหมายของคำว่า “อวัยวะเพศ” อันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกระทำความผิดไว้ตามกฎหมายนั้น ย่อมทำให้ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายอาญาของประเทศไทยกลายเป็นฐานความผิดที่สามารถใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเพศชายและหญิงเท่านั้น หาได้กำหนดให้การกระทำชำเราโดยหรือกระทำต่ออวัยวะเพศเทียมของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ เป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราได้ตามกฎหมาย การจะกำหนดให้อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิด หมายความว่ารวมถึง “อวัยวะเพศเทียม” แต่เพียงอย่างเดียว ตามความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอังกฤษและเวลส์นั้น ก็มีใช้วิธีการแก้ไขปัญหาคำความเท่าเทียมทางเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศไทยที่เหมาะสม เมื่อแท้จริงแล้วความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา เป็นฐานความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายในลักษณะอย่างเดียวกัน ไม่ว่าผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายนั้นจะเป็นเพศใด การให้ความคุ้มครองอวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกระทำความผิดโดยหลัก จึงต้องครอบคลุมไปถึงอวัยวะเพศเทียมด้วยเช่นกัน อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกระทำในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย จึงสมควรกำหนดคำนิยามศัพท์ ให้อวัยวะเพศตามกฎหมายนั้นหมายความว่ารวมถึง “อวัยวะเพศเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์” เช่นเดียวกันกับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราของประเทศสวีเดน และความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Assault) ของประเทศแคนาดา

ข้อเสนอแนะ

คำนิยามศัพท์ของการกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(18) ของประเทศไทยในฉบับปัจจุบัน จึงสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยการกำหนดให้การกระทำชำเรา หมายความว่า “การบังคับให้ล่วงล้ำ” และกำหนดคำนิยามศัพท์ของคำว่า “อวัยวะเพศ” ให้อวัยวะเพศอันเป็นวัตถุแห่งการกระทำและที่ถูกกระทำความผิดตามกฎหมาย หมายความว่า “อวัยวะเพศเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์” โดยการตราไว้เป็น มาตรา 1(19) ในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 1(18) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำหรือผู้อื่นล่วงล้ำหรือบังคับให้ล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้กระทำหรือผู้อื่น

มาตรา 1(19) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“อวัยวะเพศ” หมายความว่า อวัยวะเพศโดยกำเนิดและอวัยวะเพศเทียมซึ่งผ่านกระบวนการผ่าตัดแปลงเพศด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์

เอกสารอ้างอิง

- คณพล จันทรหอม. (2565). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- นงศิรนาถ กุศลวงษ์. (2557). ประสบการณ์ทางความคิดเรื่องการข่มขืนกระทำชำเราในกฎหมายอังกฤษ The rape conceptual experience in English law. วารสารกระบวนการยุติธรรม, 7(2), 45-59.
- รณกรณ์ บุญมี. (2565). เอกสารประกอบการบรรยาย: ความผิดเกี่ยวกับเพศ: ข่มขืนกระทำชำเรา. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรินทร์ สังสีแก้ว. (2548). กฎหมายยอมรับสถานะผู้ผ่าตัดแปลงเพศของประเทศในทวีปยุโรป
เงื่อนไข : สถานะทางกฎหมายภายหลังการแปลงเพศ. บทความวิชาการ อัยการนิเทศ.
- สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์. (2551). การตีความกฎหมายอาญา. ใน รายงานผลงานการอบรมหลักสูตร “ผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น” รุ่นที่ 6. วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.

อนินชา ชีวดีโสภณ. (2566). คำพิพากษาที่ดี. สืบค้น 15 มิถุนายน 2566 จาก http://www.supremecourt.or.th/storage/article_pdf/09362220230524-คำพิพากษาที่ดี-ตอนที่-1.pdf

Alphonso, C. & Farahbaksh, M. (2009). Canadian law only changed 26 years ago. Retrieved 30 July 2022 from <https://www.theglobeandmail.com/news/world/canadian-law-only-changed-26-years-ago/article1150644/>

Amnesty International. (2020). Criminalization and Prosecution of Rape in Sweden. Retrieved 15 May 2022 from <https://www.amnesty.org/en/documents/eur42/2426/2020/en/>

Andersson, U. (2021). The body and the deed. Places of rape. in Swedish court narratives. *Gender and Women's Studies*, 4(1), 1-12.

Batha, E. (2020). Rape conviction rates rise 75% in Sweden after change in the law. Retrieved 15 May 2022 from <https://www.reuters.com/article/us-sweden-crime-rape-law-trfn-idUSKBN23T2R3>

Biesenthai, L. (1991). Justice research note sexual assault legislation in Canada: an evaluation. Department of Justice Canada. Retrieved 15 May 2022 from <https://www.ojp.gov/pdffiles1/Digitization/140416NCJRS.pdf>

Biswakarma, S. (2020). Indian rape laws in a nutshell. Retrieved 20 May 2022 from <https://blog.ipleaders.in/indian-rape-laws-nutshell/>

Chalmers, J. & Leverick, F. (2008). Fair Labelling in Criminal Law. *The Modern Law Review*, 71(2), 217-246.

Dale, A. (2021). Canada: rape as part of broader definitions of sexual assault. 47th regular session of the human rights council. Retrieved 15 May 2022 from https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Women/SR/Call_on_Rape/AmandaDale.pdf

Government of Canada. (2009). An estimation of the economic impact of violent victimization in Canada 2009. Retrieved 15 May 2022 from https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cj-jp/victim/rr14_01/conc.html

- McKeever, N. (2019). Can a Woman Rape a Man and Why Does It Matter?. *Criminal Law and Philosophy*, 13, 599–619. <https://doi.org/10.1007/s11572-018-9485-6>
- Randall, M. (2011). The Treatment of Consent in Canadian Sexual Assault Law. The equality effect. Retrieved 15 May 2022 from <https://theequalityeffect.org/pdfs/ConsentPaperCanadaMR.pdf>
- Safvi, S. (2018). Men can be raped, and women can rape why Indian laws need to change for a more equal society. Retrieved 20 May 2022 from <https://www.dailyo.in/variety/rape-laws-sexual-assault-section-377-sodomy-men-victims-of-rape-asia-argento-rahul-raj-singh-metoo-27360>
- Sengar, S. (2021). Can women be charged for rape in India?. Retrieved 30 June 2022 from <https://www.indiatimes.com/explainers/news/can-women-be-charged-for-rape-in-india-556642.html>
- Somerville, M. & Gall, G. (2012). Sexual assault. *The Canadian encyclopedia*. Retrieved 15 May 2022 from <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/sexual-assault>
- United Nations. (2021). A framework for legislation on rape (Model Rape Law): report of the Special Rapporteur on Violence against Women, Its Causes and Consequences. Retrieved 20 May 2022 from <https://digitallibrary.un.org/record/3929055>
- Vipra, J. (2013). A Case for gender-neutral rape laws in India. In *Researching Reality* Internship Centre for Civil Society Working Paper No 286. Retrieved 20 May 2022 from <https://ccs.in/sites/default/files/2022-10/A%20Case%20for%20Gender%20Neutral%20Rape%20Laws%20in%20India.pdf>